

Titel: Øieblikket Nr. 6

Citation: "Øieblikket Nr. 6", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-oi6-txr-shoot-k3.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

3. Tilblivelseshistorie

Kladderne til fem af de i alt seks artikler, som udgør *Øieblikket Nr. 6*, er dateret og alle udarbejdet i løbet af maj-juli 1855. Den tidligst daterede kladder er til den 4. artikel og bærer datoen »12 Mai 55« (ms. 1.9). Kladden til den 1. artikel er dateret »29 Mai 55« (ms. 1.2), den 2. artikel »30 Mai 55« (ms. 1.3), den 6. artikel »26 Juni 55« (ms. 1.11) og den 5. artikel »24 Juli 55« (ms. 1.10). Som det er påpeget i tekstreddegørelserne til de øvrige numre af *Øieblikket*, har SK arbejdet på materialet til *Øieblikket Nr. 6*, samtidig med at han har skrevet tekster til de øvrige numre (kun dateringerne i *Øieblikket* nr. 1 og 4 ligger alle tidsmæssigt før). Således var også den 4. artikel (ms. 1.9) oprindeligt tiltænkt *Øieblikket Nr. 3*; et blyantslettet romertal »IX« øverst på bl. [1r] angiver den placering, som kladden havde i indholdsfortegnelsen til *Øieblikket Nr. 3*. Kladderne til den 3. artikel (mss. 1.5-1.8) er udateret. I ms. 1.5 har SK imidlertid gjort følgende bemærkning om artiklens tilblivelse (bemærkningen er senere slettet med blyant):

Her kunde bruges: / Den Passus af det første / Udkast til en Subskriptions-/Plan: bliv hos Præsten. / og / det sidste af de oprindelige / Følgeblade til det / første 'Anskriget', som / ligger i Pulten i den / brede Skuffe nærmest Vinduet.

SK genbruger altså en passage fra før marts 1855, som var en del af subskriptionsindbydelsen til *Øieblikket Nr. 1*,^{*} samt en anmærkning fra december 1854 (ms. 1.7), som er hentet fra et følgeblad til »Anskriget«. »Anskriget« skulle oprindeligt – med katastrofisk effekt – have indledt kirkestriden, men blev henlagt, og den 21. maj 1855 udgav SK to centrale passager derfra i det lille skrift *Dette skal siges; saa være det da sagt* og kunne derfor anvende det overskydende materiale i andre sammenhænge, fx også til *Øieblikket Nr. 1*.^{*} Anmærkningen var muligvis i første omgang skrevet på et blad, indlagt i ms. 1.5, jf. redigeringsbemærkningen »cfr. Hoslagte«,^{*} og kan således i anden omgang være blevet skrevet ind i ms. 1.5, hvilket placeringen nederst på bl. [1v] og den roligere skrift også peger på. Der findes i kladdematerialet ikke overleveret nogen slutning til den 3. artikel (fra »til at ville have det Mod,« SKS 13, 266,13). Om SK også har haft slutningen i tankerne, når han henviser til »Anskriget« i det ovenfor citerede, kan ikke afgøres.

Et omslag, som kladderne til den 3. artikel oprindeligt har ligget i (ms. 1.8), gør det muligt at tidsbestemme bearbejdningen af kladderne nærmere. Omslaget består af et afrevet stykke af *Berlingske Tidende*, nr. 138, der er dateret 19. juni, og kan dermed formentlig angive, at SK har samlet kladdematerialet til den 3. artikel en af de efterfølgende dage. Et tilsvarende omslag findes til kladden til den 2. artikel (ms. 1.4). Dette omslag bærer datoen 25. maj 1855, og da kladden til artiklen er dateret 30. maj 1855, har SK altså i dette tilfælde benyttet sig af en avis, der var et par dage gammel.

Den 1. artikel, »Kort og Spidst«, der er dateret »29 Mai 55«, består af ni stykker skrevet i kort koncentreret form. Til stykkerne findes flere steder forlæg i SKs journaler; enkelte steder, fx i det 8. stykke, er teksten bortset fra få afvigelser skrevet direkte af fra en optegnelse (i dette tilfælde NB 12:49 fra 1849).^{*} Den korte koncentrerede form er også anvendt i den 6. artikel »Smaa-Bemærkninger«, der er delt op i tre stykker, og findes desuden i *Øieblikket Nr. 10*.^{*}

I indholdsfortegnelsen (ms. 1.1) har artiklerne fået den endelige rækkefølge, som kendes fra førstetrykket, og som er uafhængig af dateringerne. Dog optræder en artikel i indholdsfortegnelseens andet punkt, »Stemning fra min Samtidighed med Biskop Mynster; i tre to Billeder« (ms. 2), som SK lader udgå af *Øieblikket Nr. 6*, og som han med blyant har slettet fra indholdsfortegnelsen uden at tilpasse nummereringen herefter. Romertallene øverst på kladderne til den 4. og 5. artikel (mss. 1.9 og 1.10), henholdsvis »V« og »VI«, stemmer således overens med nummereringen i kladden til indholdsfortegnelsen. Den ubenyttede artikel har været nummereret »II«, ligeledes svarende til placeringen i indholdsfortegnelsen.

I den ubenyttede artikel (ms. 2) ser SK tilbage på sit forhold til biskop Mynster, der døde den 30. jan. 1854. På side a-g skildres forholdet ved hjælp af tre billeder, hvor Mynster sammenlignes først med en kaptajn, dernæst med en gammel tante og til sidst med en feltmarskal, og på side h-l reflekterer SK over såvel deres »Enighed« som deres »Uenighed« i en afsluttende »Morale«. Hverken kladden eller renskriften til artiklen, som begge er overleveret, er dateret, og de kan derfor ikke tidsbestemmes nærmere end til perioden mellem Mynsters død og udgivelsen af *Øieblikket Nr. 6*. Renskriften (ms. 2.4, se illustration 21) var oprindeligt blyantpagineret og bærer spor af sammenhæftning med andre manuskripter, hvilket sandsynliggør, at artiklen er taget ud af en samlet renskrift til *Øieblikket Nr. 6*, som ikke er overleveret (formentlig gået tabt i trykken).^{*} Ændringen i overskriften til den ubenyttede artikel, fra tre billeder til to, er ført ind i indholdsfortegnelsen og altså foretaget, mens artiklen stadigvæk var en del af *Øieblikket Nr. 6*. SK er således vendt tilbage til renskriften og kladden (mss. 2.1 og 2.4) og har slettet hele andet billede.

I modsætning til de øvrige artikler i *Øieblikket Nr. 6* findes der til den ubenyttede artikel et blyantslettet titelblad på et selvstændigt blad (ms. 2.3). Dette kunne tyde på, at artiklen oprindeligt skulle have været udgivet som et selvstændigt skrift i lighed med fx *Dette skal siges; saa være det da sagt*, hvilket

understøttes af, at ændringen fra tre billeder til to, som er indarbejdet i indholdsfortegnelsen, ikke optræder på titelbladet.

Der er som allerede nævnt ikke overleveret renskrift (trykmanuskript) til *Øieblikket Nr. 6*, ligesom der heller ikke er overleveret korrekturer.